

บทที่ 4

ค่านิยมและจริยธรรมในสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสูงประเทศหนึ่งของโลก แต่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวข้องกับเรื่องความจำเป็นในการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมแก่ประชาชนชาวอเมริกัน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ถ้าจะมาศึกษาดูประวัติความเป็นมาของการศึกษาค่านิยมและจริยธรรมของสหรัฐอเมริกา เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมของไทยต่อไป

สรุปประวัติความเป็นมาของการศึกษาค่านิยม (Values Education) ของสหรัฐอเมริกา

บิดามารดา ครูอาจารย์ นักการศึกษา วัดของทุกศาสนา สถาบันต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นองค์กรที่มีส่วนในการพัฒนาค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมให้แก่เยาวชนหลายศตวรรษที่ผ่านมา เป็นความจริงที่ว่าครูอาจารย์ทั้งหลายตกลงร่วมกันว่าค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พวกเขาสั่งสอน อบรมและประพฤติปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างนั้นต้องตกเป็นคุณสมบัติของคนรุ่นต่อ ๆ ไปเสมอ

ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา มีความชัดเจน โต้เถียงกันเรื่องจุดหมาย (Goals) และวิธีการ (Method) การศึกษาค่านิยมและจริยธรรม

ในศตวรรษที่ผ่านมาได้มีการพิจารณากันถึงวิธีทางที่ที่ดีที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเยาวชน ปลูกฝังค่านิยมตามบรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของสังคม ในสมัยนี้ถือเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน เพราะสังคมมีความหลากหลายวัฒนธรรมมากขึ้น สังคมอเมริกันมีความชัดเจน นักการศึกษาจะช่วยให้ได้อย่างไร ในเมื่อสถานศึกษาเองก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน การศึกษาค่านิยมและคุณธรรมเป็นเส้นขนานกับสังคมละหรือ

ยุคมืดของการศึกษาด้านนิยม

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1941 - 1945 นั้น สังคมอเมริกัน
ได้รับความกดดันเป็นอย่างมาก ซึ่งเรื่องเหล่านี้มีผลต่อการสอนคุณธรรมในโรงเรียนด้วย
หลังสงคราม ชาวอเมริกันเริ่มหันมาช่วยเยาวชนกันมากยิ่งขึ้น เศรษฐกิจหลังสงคราม
ได้รับการปฏิบัติ โดยเฉพาะหลังจากโซเวียตส่งดาวเทียม sputnik ขึ้นสู่อวกาศ
อเมริกันก็ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างขนานใหญ่
คั้งนั้นปลายปี 1945 ถึง 1950 จึงเป็นมีแห่งการปฏิรูป "McCarthyism" และ
"organization man" การแสดงทางคุณธรรมจริยธรรมเห็นได้ชัดจากปฏิกริยา
ตอบโต้การนิทาว่าร้ายการบริหารของประธานาธิบดีทรูแมน การขับไล่นายทหาร 90 คน
จากกรณโงงการสอนที่โรงเรียนเวสพอยท์ (west point cadet) มีคณะทำงาน
สำรวจค่านิยมและจริยธรรมจากกลุ่มยุวกะครอง กลุ่มผู้สอนศาสนา และจากชุมชน การศึกษา
ค่านิยมและจริยธรรมในสมัยนี้เริ่มต้นทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อรวมมือกันสั่งสอน
อบรมปลูกฝัง (Inculcating) และเป็นแบบอย่าง (Modeling) แก่เยาวชน เด็ก ๆ
สมัยนี้จึงได้รับการกระตุ้นให้เป็นคนมีระเบียบเรียบร้อย สุภาพ ทำงานหนักและประสบผล
สำเร็จในการทำงาน มีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น ปกป้องตนเอง นักการศึกษาสมัยนี้
ไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับจริยธรรมมาก หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนโรงเรียนก็ไม่ได้
ทำสิ่งใดพิเศษค่านิยมหลักสูตร หรือการจัดประชุมสัมมนาในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมค่านิยม
แก่ครูต่ออย่างใด ข้อสันนิษฐานก็คือ โรงเรียนตระหนักถึงบทบาทของตนเองและกระตุ้นให้
นักเรียนปฏิบัติตนตามความคาดหวังของสังคมใดด้วยก็อยู่แล้ว

วิธีการาหมของปี 1960-1970

ยุคนี้ประเพณีและค่านิยมต่าง ๆ เริ่มสับสน เยาวชนสงสัยและปฏิเสธที่จะ
ปฏิบัติตามค่านิยมในบางเรื่อง สถานภาพของคนผิวดำ สตรี นักเรียน นักศึกษา และคน
ต่างกันในสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนไปอย่างกระทันหันและรวดเร็วที่สุดในกระบวนการเปลี่ยนแปลง
ทางสังคมของประวัติศาสตร์ประเทศ พัฒนคติใหม่เกี่ยวกับการทดลองด้วยเรื่องทางเพศ

ศาสนา การเลือกอาชีพ รูปแบบชีวิต และค่านิยมความเชื่อของคนขยายวงกว้างออกไป การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทศวรรษที่พอจะสรุปได้ว่าเป็นพลังประชาชนอย่างแท้จริง "Power to the People" ชนกลุ่มน้อยในสหรัฐอเมริกา และชาวอเมริกันเพิ่มจำนวนมากขึ้นเกี่ยวกับความคิดในการตัดสินใจชีวิตอนาคตของตัวเอง ทั้งนี้ควยอิทธิพลของนักจิตวิทยา ชื่อคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers)

การศึกษาค่านิยมและจริยธรรมเริ่มสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายในสังคม แทนที่จะใช้วิธีการสั่งสอนอบรมตรงไปตรงมาอย่างแตกอนว่าควรทำอย่างนั้นไม่ควรทำอย่างนี้ กลับต้องมีวิธีการที่จะกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา รู้จักตนเอง โดยทำให้ตนเองกระจ่างชัดในค่านิยมของตน (Clarify their own values" เป็นการเรียนระดับสูงค้นวิเคราะห์เหตุผลทางคุณธรรมจริยธรรม (Moral Reasoning) นอกจากนี้ยังต้องเรียนรู้ทักษะในการวิเคราะห์ค่านิยมต่าง ๆ ด้วย หนังสือเกี่ยวกับค่านิยมและจริยธรรมในสมัยนี้มีหลายเล่ม เช่น Kohlberg เขียนหนังสือชื่อ "The Psychology of Moral Development" Metcalf เขียนหนังสือ "Value Education Rationale, Strategies and Procedures" นอกจากนี้มี Nelson เขียน "Introduction to Values Inquiry : A student Process Book." Rath, Harmin และ Simon เขียน "Values and Teaching : Working with Values in the Classroom." และ Superka เขียน "Values Education : Approaches and Materials" เหล่านี้เป็นต้น นักการศึกษาได้รับคำแนะนำไม่ให้ใช้ค่านิยมและคุณธรรมของตนบังคับให้นักเรียน นักศึกษา เพราะจะทำให้เกิดข้อโต้แย้งที่ว่าในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายเช่นนั้น ค่านิยมของใครจะเป็นค่านิยมที่ถูกต้อง หนทางที่ดีที่สุดคือหนทางที่ช่วยให้เยาวชนเรียนรู้ทักษะของการให้เหตุผลทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เพื่อพวกเขาจะได้มีความรู้ความสามารถที่จะตัดสินใจได้ด้ด้วยตนเองในอนาคต อย่างไรก็ตาม มีนักการศึกษาบางคนโต้แย้งว่าเรื่องนี้ไม่สำคัญเท่ากับการสอนให้พวกเขารู้ว่าจะเรียนอย่างไร นักศึกษาค่านิยมโต้แย้งกลับมาอีกว่า อะไรไม่สำคัญเท่าการสอนค่านิยมโดยเฉพาะ (Particular values) ก็ควรจะสอนกระบวนการค่านิยม (A Valuing Process) โดยวิธีนี้นักศึกษาสามารถค้นพบความพอใจของตัวเอง และ ความรับผิดชอบต่อสังคมได้ สอนเยาวชนให้รู้วิธีวิเคราะห์ว่าควรทำอย่างไร ควรโต้แย้ง

โดยใช้เหตุผลอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณธรรมและจริยธรรมควรมีการพิจารณา
หนทางเลือกอื่น ๆ ตลอดจนพิจารณาผลที่จะตามมาได้ด้วย ประการสำคัญคือ เขาของ
วิชาการบูรณาการความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และการปฏิบัติที่เขาควยกันเพื่อจะ
รักษารูปเดิมไว้ และสามารถตัดสินใจได้อย่างฉลาดถูกต้องเมื่อไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

บางครั้งบางคราวผู้ปกครองและนักการศึกษาเองก็ถูกครอบงำด้วยการยอมรับ
สั่งสอนแบบเดิม และปรัชญาสมัยใหม่ในขณะที่ให้อิสระเสรีแก่เด็กก็อดไม่ได้ที่จะสับสนว่า
ทำตามหัตถ์พระ

านสมัย 1980-1990

เวลาเปลี่ยนแปลงสู่ยุคต่อมา การให้อิสระเสรี ความหวัง เป็นอุดมคติระหว่าง
ปี 1960 s และในปี 1970 s ทิศทางทางการเมืองค่อนข้างอนุรักษ์นิยม มีความหวาดกลัว
เรื่องเศรษฐกิจและสังคมแตกแยกในปี 1980 s มีการเขาะเขย ซอกล่าวหาอย่างเห็นแก่ตัว
ว่า "ยุคของฉัน" (Me Generation) เปลี่ยนเป็นการเห็นแก่ตัวยิ่งกว่าว่า "แสวงหา
ความเป็นหนึ่ง" (Look out for Number ...One) ในปี 1980s นักคิดเริ่ม
วิเคราะห์และมองเห็นว่า ในปี 1970 s ชาติคานิยมการสื่อสารซึ่งเคยเป็นตัวประสาน
ประเทศเขาควยกัน ในขณะที่สนับสนุนเยาวชนให้ทวงโอกาส แสวงหาผลประโยชน์จาก
สังคมที่ร้าวร้าวมั่งคั่งนั้น เราลืมที่จะเน้นคานิยมพื้นฐาน คือทำงานหนักเอาเสีย ครอบครั
การศึกษา และความรับผิดชอบของพลเมือง ซึ่งเรื่องเหล่านี้จะช่วยสร้างความเจริญรุ่งเรือง
ให้สังคมได้ คนเริ่มวิพากษ์วิจารณ์สังคมตลอดจนกลุ่มผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา พรรคการเมือง
ทั้ง Republican และ Democratic ขอให้สังคมหันกลับมาสู่คานิยมประเพณี
(Traditional Value) ตัวอย่างเช่น ความเคารพมีดือ ความรับผิดชอบต่อสังคม
ระเบียบวินัย ความเป็นครอบครัว ความรักชาติ การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เป็นต้น

เรื่องของการศึกษาในสหรัฐอเมริกาหันกลับไปสู่อดีตอีกครั้ง เพื่อความเหมาะสม
กับการปฏิรูปซึ่งไม่ได้เน้นเฉพาะทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่อง
ความศรัทธา ความไว้วางใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานในชนบทธรรมเนียมประเพณีค่านิยม
และคานิยมของ Judeo - Christian America

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเยาวชนอเมริกัน เช่น ปัญหายาเสพติดของวัยรุ่น ผู้วิจารณ์ก็โทษว่าเนื่องจากครูไม่สอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตัวเองในเรื่องยาเสพติด สอนเพียงวាយยาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมายเท่านั้น การพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมในยุคนั้นจึงผิดพลาด wallace (อ้างจาก Kirschenbaum 1995, 6) เสนอว่าทางเลือกใหม่ในการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมอยู่ที่ครูไม่ควรสอนเยาวชนว่าควรคิดอย่างไรเกี่ยวกับคุณธรรม แต่ควรสอนว่าควรคิดถึงอะไร ในเรื่องคุณธรรม ไม่ควรสอนกระบวนการในการพิจารณาว่าผิดหรือถูก แต่ควรสอนว่า อะไรผิดอะไรถูก ไม่ควรปล่อยให้เขาค้นพบค่านิยมของตัวเอง แต่ควรสอนเขาเรื่องค่านิยมที่ถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม ตามที่นักการศึกษาคนอื่นแย้งกลับมามีเห็นว่า เรื่องของยาเสพติดค่อนข้างสลบับซับซ้อนมากกว่าจะไปบอกเด็กว่าใหม่ปฏิเสธเสียเท่านั้น เรื่องของค่านิยมและคุณธรรม จริยธรรมยิ่งสลบับซับซ้อนยิ่งไปกว่าการที่จะไปบอกเด็กให้คิดใหม่ประยุกต์ปฏิบัติบางอย่างที่ประวัติศาสตร์อเมริกันบันทึกไว้เป็น เรื่อง เป็นไปค่อนข้างยากในสมัยนี้ อย่างไรก็ตาม มีแนวทางสั่งสอนอบรมและปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมมากมายที่จะช่วยเยาวชนให้เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน เช่น ความนับถือซึ่งกันและกัน ความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน โมตรีจิตมิตรภาพ ตลอดจนความร่วมมือสมานสามัคคี (Kirschenbaum 1995, 7) ได้

ตั้งแต่ปี 1990 เป็นต้นมาได้มีการพัฒนาโครงการดี ๆ ทั้งหลาย เพื่อจะได้นำไปใช้ในการสอนค่านิยมประเพณี (Traditional value) Connell (1991, 3) กล่าวว่าเรื่องนี้ได้รับการชานรับจากผู้นปกครอง ชุมชน โปสดี นักการศึกษา นักการเมือง และคนทั่วไปเป็นอย่างดี ความร่วมมือเหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อต้องการควบคุมปัญหา ยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ ปัญหาการก่อความไม่สงบ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาวัยรุ่นฆ่าตัวตาย ปัญหาขาดความรับผิดชอบของประชากร ปัญหาการเพิ่มคนอพยพ ฯลฯ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มมากขึ้นในปี 1980 ซึ่งเป็นกลางบอเหตุทางจริยธรรมของรัฐบาลและคานธุรกิจ ควยเหตุผลคังกล่าวแล้วผู้นปกครอง นักการศึกษา ผู้นำชุมชน ทางรวมใจกันเรียกร้องให้โรงเรียนทำหน้าที่ในการให้ความรู้แก่เยาวชนเรื่องค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมต่อไปด้วยความมั่นใจในบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน

มองแนวโน้มทางประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา

คนที่มีชีวิตอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปีที่ผ่านมา (1696 - 1996) ในสมัยของนวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งทุกคนเข้าใจว่า มีความมั่นใจในการใช้อย่างระมัดระวังในส่วนที่เกี่ยวกับค่านิยมและจริยธรรมในโรงเรียน ประวัติโดยย่อคืออธิบายให้เข้าใจว่า ค่านิยมและจริยธรรมได้แกว่งไปมาเหมือนลูกตุ้มเพราะแรงผลักดันของกระแสการเมืองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม บางครั้งการเปลี่ยนระบบการบริหารในกรุงวอชิงตัน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทำให้สังคมและค่านิยมเริ่มเปลี่ยนไปค่อยๆ ในช่วงปี 1960 - 1969 และช่วงปี 1970 - 1979 ลูกตุ้มได้แกว่งไปทางซ้ายเหมือนที่เคยเป็นในช่วงปี 1920 - 1929 และ 1930 - 1939 ในขณะที่เมื่อปี 1980 - 1989 และในช่วงต้นของปี 1990 เป็นต้นมา ลูกตุ้มแกว่งกลับมาทางขวาอีกครั้ง จึงทำให้เฝ้าสงสัยว่าในปลายทศวรรษ (1996 - 2000) จนถึงศตวรรษใหม่ ลูกตุ้มจะแกว่งไปทางทิศใดอีก การศึกษาของอเมริกันเริ่มรับรู้จากประสบการณ์ในอดีตหรือว่าเป้าหมายของค่านิยมและจริยธรรมในโรงเรียนปัจจุบันนี้ เป็นเพียงความคลั่งไคล้ (Fad) ชั่วครู่ชั่วยาม ซึ่งไม่ทำให้เกิดผลอะไรในขนาดที่ขำขัน คนอเมริกันเชื่อหรือไม่ว่าการจะหันกลับไปใช้วิธีการของช่วงปี 1950 - 1959 จะใช้ได้ในปี 1990 - 1999 และหลังจากนั้น

การศึกษาของอเมริกันมีปัญหาเกี่ยวกับความคลั่งไคล้ หรือจะว่าชั่วครู่ชั่วยามเสมอมา (Faddism) ตัวอย่างที่ผ่านมา เช่น การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) การเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Learning) เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญในช่วงปี 1960 - 1969 ในขณะที่ช่วงปี 1970 - 1979 การศึกษาระบบเปิด (Open Education) การปฏิรูปการให้คะแนน (Grading Reform) การกระจางค่านิยม (Value Clarification) ได้สนใจกันอย่างมากในช่วงนั้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาหันกลับไปสู่อดีตอีกครั้งเมื่อเริ่มหันมาสนใจการตัดสินใจร่วมกัน (Shared Decision Making) การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) ความร่วมมือกันระหว่างองค์กรธุรกิจและโรงเรียน (School/Business Partnership) การเรียนรู้อารมณ์ร่วม (Cooperative Learning) เป็นต้น ใครจะทราบว่าแนวโน้มนวัตกรรมใดแนวโน้มใดของปี 1980 - 1990 จะยังคงอยู่

ที่ที่สุดคือวิถีทางใหม่และนวัตกรรมควรจะช่วยหาวิธีแก้ปัญหาการศึกษาได้ ไม่ใช่เป็นหนามาค้างใจให้สนใจชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น หรือทำเสมือนผลิตยาครอบจักรวาล รักษาโรคโคโรนาเรื้อรัง เมื่อต้องการหาประสิทธิภาพซึ่งต้องมีการวิจัยและพัฒนา ผลการวิจัยพิสูจน์ว่านาสอสัยหรือโคแอ็งโค นวัตกรรมจึงตกไปตั้งแต่ปีแรก สรุปว่า เรื่องเหล่านี้ เราเคยมีมาแล้ว หลังจากนั้นก็แสวงหาวิถีทางใหม่อีกต่อไป ตัวอย่างเช่น การฝึกอบรม (In - Service Approach) นักพูด, ผู้ให้คำปรึกษา ทางเศรษฐกิจของอเมริกัน โค้มนักกีฬา อุตสาหกรรมของอเมริกันถูกครอบงำด้วยผลประโยชน์ ในขณะที่อุตสาหกรรมของชาติอื่นต้องการผลในระยะยาว อเมริกาขาดระบบวิจัยผลระยะยาวและต่อเนื่องทางด้านการศึกษาก็คล้ายคลึงกันจำเป็นต้องมีการวางแผนวิจัยและพัฒนาการศึกษาคำนึงนวัตกรรมอย่างจริงจัง โดยตั้งคำถามเรื่องลูกทิมที่แกว่งไปมาเป็นพื้นฐานที่จะสร้างโครงการการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมและจริยธรรม

วิธีการสอนตามแบบของ Howard Kirschenbaum โค้เสนอวิธีผสมผสาน หรือเรียกว่า The Comprehensive Model Howard เสนอว่า การสอนค่านิยม และจริยธรรมจะท่องค่านึงถึงจำนวนความแตกต่างของค่านิยมและจริยธรรม เช่นเดียวกับ ความแตกต่างของวิธีการ เรียนการสอนด้วย ดังนั้นวิธีการที่หลากหลายคือการนำเสนอมูลค่าและจริยธรรมที่เป็นประเพณีนำสืบต่อมาด้วยวิธีการสอนที่ไซกันมาจนเป็นประเพณีด้วย ค่านิยม ประเพณี (Traditional Value) และวิธีการอบรมสั่งสอนแบบดั้งเดิมนั้นมีมานาน นับร้อยนับพันปีมาแล้ว พอ ๆ กับการวิวัฒนาการของอารยธรรมที่ความเป็นมาอย่างช้า ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลง (ไม่อยู่กับร่องกับรอย Inconsistent) และถึงจุดเจริญพัฒนาการ ในที่สุด ผู้สนับสนุนวิถีทางแนวใหม่ค่านิยมในปี 1960 - 1979 ได้มีส่วนผิดพลาดในการ นำประเพณีค่านิยมมาเพื่อให้คนยอมรับ เป็นเรื่องไม่ฉลาดทั้งทางแนวคิด ปรัชญา วิชาครู ตลอดจนวิถีทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่

จากการวิพากษ์วิจารณ์ในปี 1960 - 1979 เป็นเรื่องผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง ถ้าพวกเขาเลิกและทำลายนวัตกรรมทางการศึกษาค่านิยมและจริยธรรมในสมัยนั้น เพราะว่า โลกได้เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่ปี 1950s เป็นต้นมา นักการศึกษารวมสมัยในระหว่างปี 1960 - 1979 ได้พัฒนาสิ่งที่ป็นรูปธรรมมองเห็นโค้ชัดเจน การวิจัย วิธีการ ตลอดจนหลักสูตร ที่จะช่วยเยาวชนให้เตรียมตัวเพื่อเผชิญกับการผันแปรของโลก โครงการที่นักการศึกษาคิดขึ้นมา

เหล่านั้นจะไม่ล้าสมัยในเวลามากกว่า 20 ปี จะเห็นว่าหลายเรื่องที่ยังใช้ได้จนถึงทุกวันนี้ โครงการใหม่ ๆ ระหว่างปี 1960 - 1979 ได้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และเห็นได้ชัดเด่นในเรื่องบทบาทและหน้าที่ค่านิยมและจริยธรรมของโรงเรียน Howard อ้างถึงข้อเขียนของ Rokeach เรื่อง Value Education : Theory, Practice, Problem, Prospects เมื่อปี 1975 เพื่อสนับสนุนแนวคิดของเขา Howard เล่าต่อไปว่า ในยุคนี้ (1960 - 1979) นักการศึกษาได้พัฒนากิจกรรมและวิธีการหลายรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจนักเรียนนักศึกษาให้ใช้ความคิดอย่างรอบคอบ เพื่อต่อต้านค่านิยมและจริยธรรมที่เป็นประเด็นปัญหาอย่างยิ่งในขณะนั้น ในขั้นต้นผลของการวิจัยจากหลาย ๆ โครงการแสดงว่ามีความหวัง ความสำเร็จอื่น ๆ เกือบจะได้รับผลตอบแทนเสียค่าที่ถูกละทิ้งไปเสียก่อนที่จะมีการพิสูจน์ นักประพันธ์หลายคนในปัจจุบันได้ผนวกเอาความคิดและวิธีการในสมัยนั้นมาขยายและปรับปรุงให้ดีขึ้นในรูปของโครงการใหม่สมัยนี้

ถ้าเราสามารถทำจิตใจให้อิสระเสรี โดยไม่มีคำว่า "ของนั้นต้องดีกว่าของเธอ" ใดแล้ว เราจะเกิดความตระหนักขึ้นมาทันทีว่า วิธีการสมัยโบราณก็ตาม สมัยใหม่ก็ตาม ยังเป็นที่ต้องการอยู่เสมอ สิ่งที่เราควรกระทำคือ เราจะใช้วิธีการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังประเพณีค่านิยมต่อเยาวชนของเราให้ดีกว่าได้อย่างไร ในปัจจุบันแรงผลักดันเกี่ยวกับค่านิยมและจริยธรรมจะมีคุณค่ายิ่งถ้าพวกเขาจะมองกลับไปดูงานสำคัญ ๆ ที่ผ่านมา แต่ไม่เร็วก็ช้าที่เยาวชนของประเทศจะต้องเผชิญกับสถานการณ์เหล่านั้นที่เรียกร้องให้พวกเขาตัดสินใจด้วยตัวของเขาเอง เป็นเรื่องหัวแหลมสุดถ้าเราจะสั่งสอนอบรมทำเป็นตัวอย่างหรือเป็นแม่แบบ บำรุงรักษา และสอนเขาให้รู้จักการเอาใจใส่ (Caring) และทำตนเป็นคนน่านับถือ (Respectful) แต่เมื่อสำรวจให้ทั่ว พบว่า ความเอาใจใส่ก็คือ ความเคารพนับถือก็คือ และคุณธรรมข้ออื่น ๆ ของคนก็คือเป็นเรื่องของชีวิตหน้า ความเอาใจใส่ และความนับถือกันของคนสองคนมีเฉพาะกอน การหมั่นการแต่งงานเท่านั้น คำถามถึงคุณลักษณะของคนเหล่านั้นสร้างความปวดร้าวให้สถาบันศาสนาเป็นอย่างยิ่ง คนที่รักใคร่กัน เอาใจใส่ซึ่งกัน มีความนับถือกันไม่ควรจะสูญพันธุ์ในทุกหนแห่ง คนที่ไม่มีจะประสบปัญหาในชีวิตการแต่งงาน การประกอบอาชีพและความสำเร็จในชีวิต

Howard ให้ตัวอย่างต่อไปว่า แม้ว่าการอบรมสั่งสอนเยาวชนจะได้รับผลดีอย่างไร แต่เราก็คงประสบปัญหาอยู่นั่นเอง โดยเฉพาะปัญหาการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิต

ซึ่งเจ้าของชีวิตเท่านั้นที่ควรตัดสินใจหาด้วยตนเอง ปัญหาเหล่านี้แทรกอยู่ทุกหนทุกแห่ง
ในบ้าน ครอบครัว โรงเรียน กับเพื่อน กีฬา ยาเสพติด การทำงาน เงิน เป็นต้น
การอบรมที่ดีและมีแบบอย่างที่ดีช่วยให้การตัดสินใจง่ายขึ้น เขาสนใจจึงจำเป็นต้องมี
ฐานราก (Roots) มีที่มาเพื่อเขาจะได้ตระหนักว่าเขามีความเป็นมาอย่างไร

เพราะฉะนั้น ผู้ปกครอง นักการศึกษา ครู ควรทำอะไร ข้อสรุปไม่จำเป็นต้อง
ท่องย่นอดีตไปสู่ยุค ความเข้มงวดกวัดกัน (1960 - 1979) หรือยุคอนุรักษนิยม
(1950 s และ 1980 s) หรือท่องละทิ้งประสบการณ์ในอดีตแล้วแสวงหาวิธีใหม่ ๆ เพื่อ
ชนแก๊งค์ต่าง ๆ เหมือนนักการศึกษาหลายคนได้แนะนำไว้ว่า มีคุณธรรมและค่านิยม
อยู่ทั้งวิถีเก่าและวิถีใหม่ในเรื่องการศึกษาค่านิยม ทำไมไม่นำส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละยุคมา
สังเคราะห์แล้วแก้ไขให้ดีขึ้นในสมัยนี้เล่า สิ่งนั้นคือรูปแบบการสอนแบบประสมนั้นเอง
(Comprehensive Value Approach)

รูปแบบการสอนค่านิยมแบบประสม (Comprehensive Model)

รูปแบบการสอนค่านิยมแบบประสมแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

1. เนื้อหา ควรจะประสมประสานกันทั้ง ค่านิยม จริยธรรม ของแต่ละ
บุคคลจนถึงค่านิยมและจริยธรรม จริยศาสตร์ (Ethical)

2. วิธีการ ควรจะได้นำมาจัดระบบการใช้ ซึ่งเริ่มด้วยการปลูกฝัง
(Inculeating) การแสดงเป็นแบบอย่าง หรือเป็นแม่แบบ (Modeling) ตลอดจน
ทั้งการเตรียมเยาวชนให้พึ่งตนเองได้อย่างอิสระ (Independence) โดยการสอน
(Teaching) และหาวิธีการอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดรู้จักการตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ
ทั้งนี้ทั้งนั้น ๆ ก็จำเป็นต้องใช้ประกอบด้วย วิธีการที่กล่าวมาแล้วนี้มีความจำเป็น
เยาวชนควรจะได้รับ การปลูกฝังค่านิยมจากผู้ใหญ่ที่มีความรักใคร่ ห่วงใยเขา ตัวอย่างเช่น
สมาชิกในครอบครัว ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง ตลอดจนไปถึงชุมชน เขาสมควรได้เห็นบทบาท
ของผู้ใหญ่ที่ปฏิบัติในชีวิตจริง ๆ เป็นตัวอย่างที่ดี และเขาควรได้รับการสนับสนุนโดยมีโอกาส
ที่จะคิดเพื่อตัวเขาเอง และได้เรียนรู้ทักษะที่จะช่วยแนะนำทางเพื่อชีวิตเขาเองด้วย

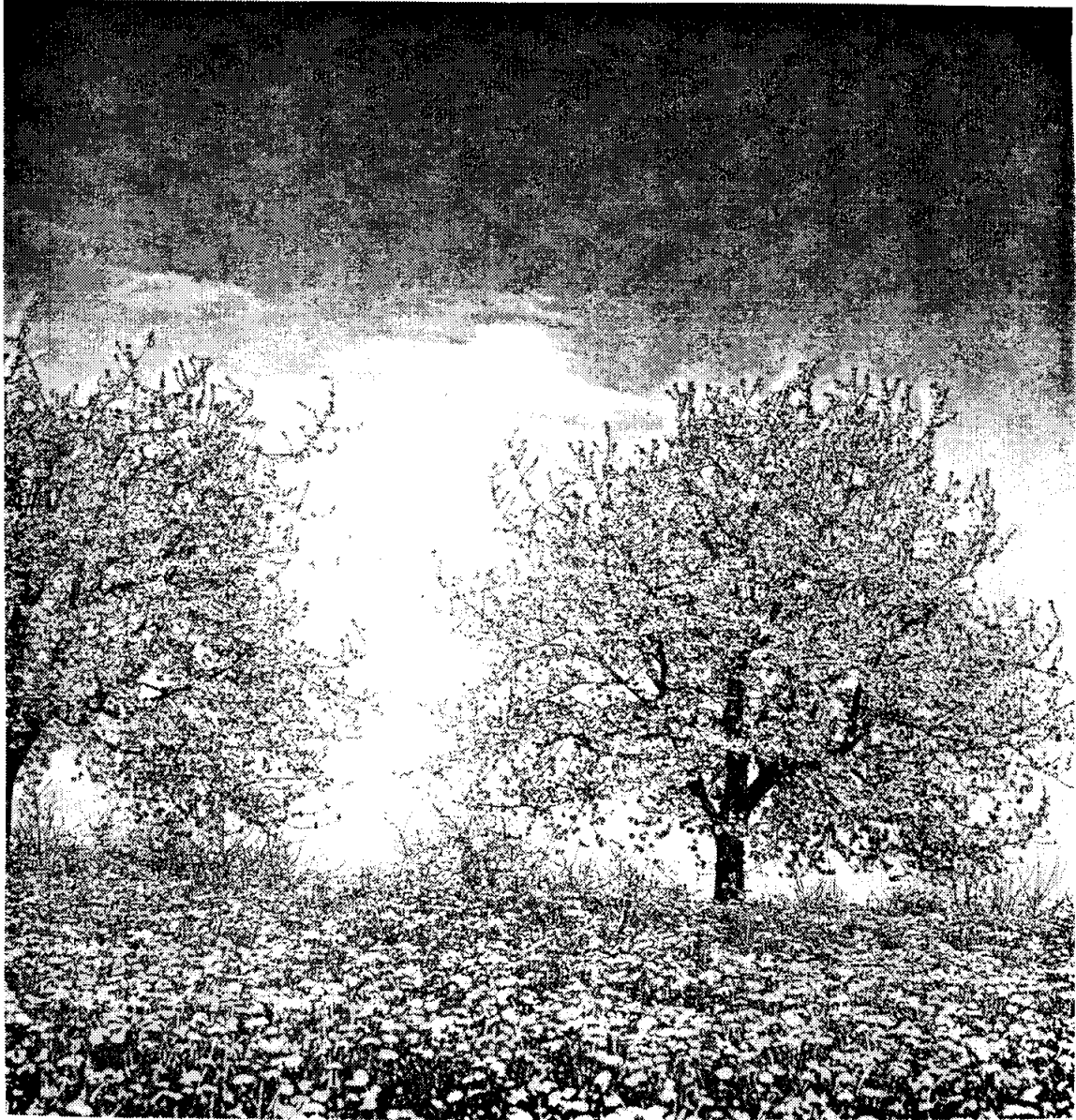
3. โรงเรียน จะต้องเป็นแหล่งใหญ่และสำคัญในการพัฒนารูปแบบแบบ ประสมประสานให้ได้อผล ทั้งในชั้นเรียน หนาเสาขง กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ หองแนะแนว กิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมวันแม่ วันพ่อ วันเข้าพรรษา ฯลฯ รวมทุกเรื่องทุกลักษณะที่โรงเรียนจัด ครูทุกคนที่สอน ทุกสาขาวิชาเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังค่านิยมควยกันห้หมดห้สิ้น ไม่มีข้อยกเว้นว่าวิชา สังคมศึกษาจะต้องรับนิคชอบแต่เพียงหมวดวิชาเดียว ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ของพยายาม หาโอกาสสอดแทรกค่านิยมและคุณธรรม จริยธรรม ทุกครั้งที่มีโอกาสพบปะนักเรียน ไม่ว่าจะ การพูดหนาเสาขง พบปะกับนักเรียนหนาห้องน้ำ หรือที่อื่นใด ครูแนะแนวก็มีโอกาสได้ กระจ่างค่านิยมของนักเรียน ครูสังคมศึกษามีโอกาสโคอปีราบบัญญาจริยธรรมโดยตรง แต่ขอสรุปในชั้นนี้คือทุกคนในโรงเรียนต้องรวมมือกัน

4. ชุมชน ชุมชนถือเป้นแหล่งสำคัญแหล่งหนึ่งที่มีอิทธิพลมาก ชุมพรคนอง ประชาชน วิศวกรรมการ โปสถ์ เจาหนาที่บานเมือง ข้าราชการ ตำรวจ ทหาร พ่อค้า กรรมกร ฯลฯ ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการปลูกฝังค่านิยมแก่เยาวชนเรา ๆ กัน ความประพฤติการปฏิบัติของคนในชุมชนสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนโค่ชัดเจน แม้ว่า ที่โรงเรียนจะสอนให้คนมีความรักซึ่งกันและกัน แต่ปรากฏว่าในชุมชนที่นักเรียนอยูมีการ ทำร้ายร่างกาย ซากันพันแห่งกันอยู่เนือง ๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความสับสนแก่กนักเรียนโค การจะพัฒนาค่านิยมตามแนวของ Howard จึงต้องมี 4 ลักษณะ ดังโคกล่าวมาข้างตน

ในสหรัฐอเมริกา นักการศึกษาตั้งความหวังไว้ว่าในทศวรรษต่อไป ค่านิยม และจริยธรรมจะโครับความสนใจจากคนมากขึ้น เป้นเรื่องแน่นอนที่การสนวิชาการศึกษาโคยังคง มีความสำคัญอยู่ ในขณะที่เดียวกัน เรื่องของการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมก็ควรโครับการ สนับสนุนควยเหมือนกัน ชุมพรคนอง นักการศึกษา ตลอดถึงสมาชิกของสังคมเผิ่งเห็นความ จำเป้นเรื่องนี้ตรงกัน เรื่องที่ควรทำให้ความเข้าใจให้ตรงกันรับคานคือ ความสำคัญของการสอน เยาวชนของเราใหม่ทีกระในการแก้ปัญหา มีความรับนิคชอบตนเองและผู้อื่น มีความ สามารถในการตัดสินใจควยตนเอง หรือคคเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาคเป็น การจะทำได้ อย่างนี้ไม่มีอะไรมีค่าและช่วยโคได้เหาระบบของการศึกษาในยุคของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โคอย่างรวดเร็ว

สรุป

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก แต่จุดหมายและวิธีการการศึกษาค่านิยมและจริยธรรมเป็นเรื่องที่ขัดแย้งกันมาก ระหว่างปี พ.ศ. 2481-2488 (1941-1945) นั้นสังคมอเมริกันถือว่าเป็นยุคมีคของการศึกษาค่านิยมและจริยธรรม จึงก่อให้เกิดคณะทำงานสำรวจค่านิยมและจริยธรรมขึ้นจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มมนุษยศาสตร์ และจากกลุ่มประชาชนทั่วไป เพื่อรวมมือกันปฏิวัติวิธีการปลูกฝังอบรมสั่งสอนเยาวชนอเมริกันในปลายปี พ.ศ. 2488-2493 จึงเป็นช่วงเวลาที่มีการปฏิรูป ระหว่างปี พ.ศ. 2503-2513 (1960-1970) มีนักจิตวิทยา ชื่อคาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) เป็นผู้นำแนวความคิดค่านิยมนิยมเข้ามาในสังคมคนอเมริกัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความตระหนักในค่าของคน การกระตุ้นให้บุคคลคิดวิเคราะห์และตัดสินใจค่านิยมและจริยธรรมด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการใหม่ ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2513-2523 (1970-1980) คนอเมริกันซึ่งมีอิสระเสรี มีอุดมคติ ค่อนข้างอนุรักษ์นิยม ทำให้เยาวชนและคนชาค่านิยมที่พึงประสงค์ นักการศึกษาเริ่มตระหนักถึงภัยที่จะขัดขวางวิถีทางความเจริญพัฒนาของประเทศ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2523-2533 (1980-1990) สังคมจึงหันกลับมาสู่ค่านิยมประเพณีอีกครั้ง และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นไป นักการศึกษาหลายฝ่ายพยายามร่วมมือกัน เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมที่สุดแก่สังคมหลายเชื้อชาติหลายภาษาอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาควารูปแบบการสอนค่านิยมและจริยธรรม ตามวิธีการสอนแบบประสม

สิ่งทั้งปวงไม่คงอยู่ถาวร

ท่านพุทธทาสภิกขุ